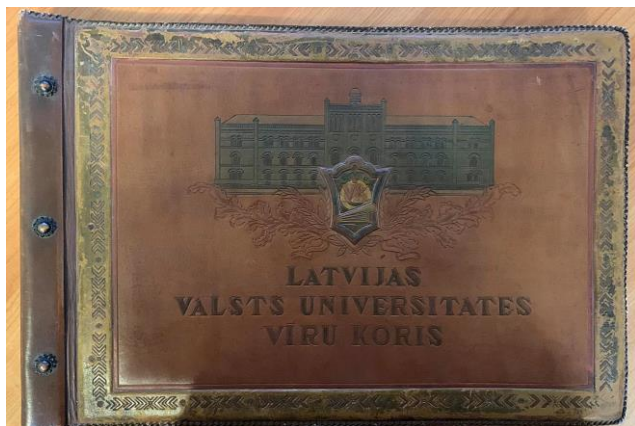

Paula Klišāne, Bc.hist.

Latvijas Universitātes Muzeja krājuma glabātājs

Latvijas Valsts Universitātes vīru kora fotogrāfiju albums

Laikā, kad pašdarbību kolektīvi nesanāk uz kopīgiem mēģinājumiem, Latvijas Universitātes Muzejs nolēmis atskatīties pagātnē un radīt melanholiskas sajūtas katrā kora dalībniekā. Šīs rubrikas “Zem lupas” stāsts veltīts Latvijas Valsts Universitātes (turpmāk LVU) vīru kora fotogrāfiju albumam.

Latvijas Valsts Universitātes Vīru kora albuma vāks.
(Foto: no LU Muzeja krājuma)

Tas sniedz vizuālu informāciju par LVU Vīru kora darbību no pirmsākumiem 1948. gadā, īpaši fotogrāfijās tiek izcelti koncertizbraukumiem gan Baltijā, gan ārpus tām; tāpat fotogrāfijas ataino kora dibinātājus un diriģentus, un dažādas kora vēstures nianšes. Fotogrāfijās tiek attēlota kora koncertdarbība arī pēc tam, kad LVU vīru koris tiek

likvidēts 1959. gadā un daļa koristu pievienojas Rīgas Politehniskā institūta, RPI (tagad Rīgas Tehniskā universitāte) korim, un izveidojas vīru koris “Gaudeamus”. Tā kā fotogrāfijas albumā sakārtotas hronoloģiski un visām ir apraksti, šis albums uzskatāms par ļoti vērtīgu LVU Vīru kora vēstures liecību un avotu.

Kā pirmais diriģents minēts LVU Ekonomikas fakultātes students **Edgars Eglītis**. Viņš kopā ar vairākiem saviem domubiedriem nolēma organizēt vīru dubultkvartetu, kuri ar savu piedalīšanos dažādos Universitātes sarīkojumos rosināja interesi par dziedāšanu citos studentos. Tā kā Universitātē tajā brīdī darbojās tikai viens koris – LVU jauktais koris (tagad jauktais koris “Juventus”), puīši nolēma dibināt jaunu kori, kuru tie sākumā nosauca par LVU Akadēmisko vīru kori. Tā 1948. gada 8. septembra laikraksta “Padomju Students” tiek ievietots aicinājums – LVU Akadēmiskais koris uzņem jaunus

dziedātājus – basus un tenorus, kā arī aicina uz sapulci ierasties visus vīru ansambļa

dalībniekus.¹

LVU Vīru kora organizatoru un pirmās kora komitejas dalībnieku fotogrāfijas; kora pirmo gaitu atspoguļojums mēģinājumā un pirmajā koncertā 1948. gadā. (Foto: no LU Muzeja krājuma)

Albumā ļoti plaši atainoti kora koncerti gan Universitātē, gan dažādās Latvijas pilsētās. Albumā kā pirmais atzīmēts un fotogrāfijā attēlots koncerts LVU Lielajā aulā 1948. gada rudenī, lai gan citos avotos minēts, ka pirmais koncerts noticis 1949. gada 26. februārī.

Tālāk fotogrāfijās plaši atspoguļoti koncertizbraukumi uz Latvijas pilsētām 1950. gadā pirms LVU vīru kora un vīru kora “Dziedonis” apvienošanās tā paša gada septembrī. Kā pirmie ārpus Rīgas minētie un attēlotie koncerti Siguldā, Koknesē, Pļaviņās, Jēkabpilī, Tukumā, Jelgavā un Valmierā. Visās šajās fotogrāfijās ir attēloti nevis paši koncerti, bet gan pilsētu apkārtnē esošo tūrisma objektu apskate, piemēram, Gūtmaņala, Kokneses pilsdrupas un Daugava starp Pļaviņām un Jēkabpili.

1950. gadā LVU vīru kori sāk diriģēt tikko Latvijas Konservatoriju pabeigušais Krišs Deķis, ar kuru kopā koris sniedzis koncertus gan Rīgā, gan citās pilsētās, kā arī piedalīšanās Padomju Latvijas II Dziesmu svētkos, kur Dziesmu karos izcīnīta godalgotā 2. vietu. Tomēr Deķa kā diriģenta laiks ir īss, jo tā paša gada vasarā viņš kopā

¹ LVU akadēmiskais vīru koris. Padomju Students, 08.09.1948. 4.lpp. Pieejams: http://periodika.lv/periodika2-viewer/view/index-dev.html?lang=fr#panel:palissue:/p_001_past1948n26/article:DIVL185|issueType:P

No kreisās uz labo: LVU Vīru kora solists, Latvijas PSR Valsts operas un baleta teātra solists Pēteris Grāvelis; LVU Vīru kora ilggadējais diriģents, Latvijas PSR Valsts operas un baleta teātra kormeistars Haralds Mednis; LVU Vīru kora koncertmeistare Maija Saiva. (Foto: no LU Muzeja krājuma)

ar daļu Latvijas Konservatorijas pedagogu tiek izsūtīts uz Sibīriju. Šajā brīdī notiek LVU vīru kora un vīru kora “Dziedonis” apvienošanās, un par kora diriģentu kļūst slavenais kordiriģents Haralds Mednis.²

Albuma sākumā redzamas fotogrāfijas ar kora vadītājiem – diriģentu **Haraldu Medni** (1906-2000) un kora koncertmeistari **Maiju Saivu** (1924-2006). Tāpat apskatāma fotogrāfija ar

Latvijas PSR Nopelniem bagāto skatuves mākslinieku, Latvijas PSR Valsts operas un baleta teātra (tagad Latvijas Nacionālā opera un balets) solistu **Pēteri Grāveli** (1919-1995), ar kuru kopā aizvadīti vairāki koncerti, kuros Grāvelis uzstājies kā solists.

Par laiku, kad abi kori ir apvienojušies Medņa vadībā (1950-1957) albumā ir saglabājušās daudz liecības. Ar daļu no koncertu galamērķiem un fotogrāfijām ir iespējams iepazīties rakstā no rubrikas “LU simtgades atklājumi”³. Šajos gados koris aizvada daudz koncertus, apbraukājot gan Latvijas pilsētas, gan dodoties ārpus padomju okupētās Latvijas robežām – Kauņu, Viļņu, piedaloties pirmajos Baltijas studentu dziesmu svētkos “Gaudeamus” 1956. gadā Tartu.

LVU Vīru kora dalībnieki Džuzepes Verdi operas “Rekviēms” koncertā 1953. gada janvārī. (Foto: no LU Muzeja krājuma)

² <https://www.6mirkli.lv/kadreizejie-lu-kolektivi/lvu-viru-koris/>

³ <https://www.lu.lv/muzejs/par-mums/zinas/zina/t/52325/>

1953. gadā LVU vīru koris tika uzaicināts piedalīties Džuzepes Verdi operas “Rekviēms” atskaņošanā kā pavadošajam korim, kā arī 1956. gada 23. oktobrī LVU vīru koris uzstājas televīzijā. Tāpat LVU Vīru koris 1955. gadā viesojas Maskavā.

Albumā atrodama arī Latvijas karte ar pilsētām, kurās koris ir uzstājies. Jāsecina, ka koris vairāk ar koncertiem ir uzstājies Vidzemē, piemēram, Rūjienā, Valmierā, Cēsīs un Siguldā. Mazāk koncertu aizvadīti Zemgalē, piemēram, Jelgavā un Iecavā, Kurzemē koncerti notikuši tikai Liepājā, Ventspilī un Alsungā, savukārt Latgalē – neviena.

1958./1959. mācību gada sezona ir izšķirošā kora darbības turpinājumā – šajā laikā kora diriģents ir nomainījies, to vada Pauls Kvelde, kas līdzās LVU vīru korim vada arī Latvijas Lauksaimniecības Universitātes vīru kori. Tiek plānots 10. gadu jubilejas koncerts, kā arī dalība Padomju Latvijas III Dziesmu svētkos, tomēr Kvelde pārceļas uz dzīvi Daugavpilī, un pēc LVU lēmuma koris tiek likvidēts.

Daļa studentu pievienojas RPI korim. Albumā atrodamas fotogrāfijas no šī

Fotogrāfijas no jau RPI kora uz Austrumvāciju 1971. gadā un Poliju 1969. gadā. (Foto: no LU Muzeja krājuma)

laika perioda – braucieni uz Poliju 1969. gadā, Austrumvāciju 1971. gadā, koncerti Uljanovskā un Volgogradā Krievijas PFSR, un koncerts Sarkano strēlnieku muzejā 1981. gadā.⁴

Izmantotie resursi

1. [LVU akadēmiskais vīrus koris;](#)
2. [LVU vīru koris;](#)
3. [LU SIMTGADES ATKLĀJUMS. Latvijas Universitātes vīru kora “Dziedonis” vēsturiskās fotoliecības;](#)
4. [RTU vīru koris Gaudeamus.](#)

⁴ <http://www.gaudeamus.lv/lv/408>